

LOVE ON THE BRAIN

Voor mijn Grems. [hier DolphinBoob.gif invoegen]

1

DE HABENULA: TELEURSTELLING

Mijn favoriete weetje van de hele wereld is dit: doctor Marie Skłodowska-Curie verscheen op haar huwelijksceremonie in haar laboratoriumjapon.

Eigenlijk is het een heel cool verhaal: een bevriende wetenschapper had een date voor haar geregeld met Pierre Curie. Ze gaven schoorvoetend toe dat ze elkaars papers hadden gelezen en flirtten boven bekeerglazen vol vloeibaar uranium, en binnen een jaar vroeg hij haar ten huwelijk. Maar Marie was eigenlijk alleen maar in Frankrijk om haar doctorsgraad te halen, dus ze wees hem met tegenzin af en keerde terug naar Polen.

Helaas pindakaas.

En toen was daar de Universiteit van Krakau, de slechterik en onbedoelde cupido in dit verhaal, die Marie een positie aan de faculteit ontzegde omdat ze een vrouw was (echt klasse, Uni van K). Lullig, ik weet het, maar deze klotestreek had het fortuinlijke neven-effect dat Marie linea recta werd teruggeduwd in de liefhebbende, nog-niet-radioactieve armen van Pierre. Die twee schitterende nerds trouwden in 1895, en Marie, die op dat moment niet bepaald goud geld verdiende, kocht een trouwjurk voor zichzelf die comfortabel genoeg was om elke dag in het lab te gebruiken. Zo pragmatisch als wat, die meid.

Dit verhaal wordt uiteraard een stuk minder cool als je een jaar of tien vooruitspoelt, naar het moment waarop Pierre zich liet over-

rijden door een rijtuig en Marie en hun twee dochters moederziel alleen achterliet. Wanneer je inzoomt op het jaar 1906, kom je bij de ware moraal van dit verhaal: je kunt er beter niet op rekenen dat mensen bij je blijven. Op een dag zijn ze er ineens niet meer, hoe je het ook wendt of keert. Ze glijden uit op de Rue Dauphine op een regenachtige ochtend, waarop hun schedel wordt verbrijzeld door een rijtuig met paarden ervoor. Of ze worden ontvoerd door buitenaardse wezens en verdwijnen in de uitgestrektheid van de ruimte. Of ze hebben seks met je beste vriendin, zes maanden voordat jullie zouden gaan trouwen, zodat je genoodzaakt bent om de bruiloft af te zeggen en je een kapitaal aan betalingen kwijt bent.

Je kunt het zo gek niet bedenken, eigenlijk.

Je zou dus kunnen zeggen dat de Uni van K slechts een bescheiden slechterik is. Begrijp me niet verkeerd: ik mag heel graag fantaseren dat doctor Curie op hoge poten is teruggegaan naar Krakau, à la Julia Roberts in *Pretty Woman*, gekleed in haar bruids-annex-laboratoriumjapon, zwaaiend met haar twee Nobelprijzemedailles, en dat ze daar heeft staan roepen: '*Big mistake. Big. Huge.*' Maar de ware slechterik, degene die er verantwoordelijk voor was dat Marie tot diep in de nacht lag te huilen en naar het plafond lag te staren, is verlies. Verdriet. De intrinsieke vergankelijkheid van menselijke relaties. De ware slechterik is liefde: een onstabiele isotoop die constant onderhevig is aan spontaan radioactief verval.

En die zal tot in lengte van dagen ongestraft blijven.

Maar weet je wat wel betrouwbaar is? Wat doctor Curie in al haar levensjaren nóóit in de steek heeft gelaten? Haar nieuwsgierigheid. Haar ontdekkingen. Haar successen.

Wetenschap. Wétenschap is het helemaal.

Dus wanneer ik bericht krijg van NASA – *Ik! Bee Königswasser!* – dat ik ben uitgekozen als onderzoeksleider van BLINK, een van hun meest prestigieuze onderzoeksprojecten op het gebied van neuro-engineering, krijs ik het uit. Ik krijs het luidkeels uit van blijdschap in mijn minuscule, raamloze kantoor op de campus van de

National Institutes of Health in Bethesda. Ik krijs over de fantastische prestatieverhogende technologie die ik mag gaan ontwikkelen voor niemand minder dan NASA-astronauten, en dan herinner ik me dat de muren zo dun zijn als wc-papier en dat mijn linkerbuurman ooit een formele klacht tegen me heeft ingediend omdat ik zonder koptelefoon zat te luisteren naar alt-rock van vrouwelijke artiesten uit de jaren negentig. Dus ik druk de rug van mijn hand tegen mijn mond, bijt erin en spring zo zachtjes mogelijk op en neer terwijl ik inwendig ontplof van enthousiasme.

Ik voel me net zoals ik me voorstel dat doctor Curie zich moet hebben gevoeld toen ze, tegen het eind van 1891, eindelijk werd toegelaten op de Universiteit van Parijs: alsof een hele wereld aan (bij voorkeur niet-radioactieve) wetenschappelijke ontdekkingen eindelijk binnen handbereik ligt. Het is verreweg de meest gedenkwaardige dag van mijn leven, die de aftrap vormt voor een fenomenaal weekend vol festiviteiten om het te vieren. Hoogtepunten zijn:

- Ik vertel het nieuws aan mijn drie favoriete collega's en we gaan naar onze vaste kroeg, waar we de ene lemon drop na de andere achteroverslaan en om beurten hilarische imitaties weggeven van de keer dat Trevor, onze lelijke baas van middelbare leeftijd, ons heeft gevraagd om niet verliefd op hem te worden. (Academisch geschoolde mannen koesteren over het algemeen vele waanideeën – met uitzondering van Pierre Curie, uiteraard. Pierre zou zoiets nooit doen.)
- Ik verander mijn haarkleur van roze in paars. (Ik moet het thuis doen, want junior academici kunnen zich geen kapper permitteren; aan het eind van de rit ziet mijn douche eruit als een kruising tussen een suikerspinmachine en een slachthuis voor eenhoorns, maar na het wasbeer-incident – nee, je wilt het niet weten, geloof me – zou ik mijn borg toch al niet meer terugkrijgen.)

- Ik ga naar Victoria's Secret en koop een mooi, groen lingerie-setje, zonder mezelf toestemming te geven om me schuldig te voelen over deze uitgave (ook al is het jaren geleden dat iemand me zonder kleren heeft gezien, iets wat ik ook graag zo wil houden).
- Ik download het van-bankhanger-naar-marathonloper-hardloopschema waar ik al een hele tijd aan wil beginnen en ren mijn eerste rondje. (En vervolgens strompel ik naar huis, mijn overambitie vervloekend, om prompt een stap terug te doen naar een van-de-bank-naar-vijf-kilometerschema. Echt onvoorstelbaar dat sommige mensen elke dag aan lichaamsbeweging doen.)
- Ik bak snoepjes voor Finneas, de bejaarde kat van mijn al even bejaarde buurman, die vaak even langskomt in mijn appartement voor een tweede avondmaaltijd. (Als dank scheurt hij mijn favoriete paar Conversesneakers aan stukken. Doctor Curie, in haar oneindige wijsheid, was waarschijnlijk een hondenmens.)

Kortom: ik vermaak me kostelijk. Ik ben niet eens aangeslagen wanneer het weer maandag is. Het is dezelfde saaie boel als altijd – experimenten, labbijeekkomsten, zittend aan mijn bureau een vetarme diepvriesmaaltijd eten en spawater van een of ander huismerk achteroverslaan terwijl ik data aan het verwerken ben – maar met het vooruitzicht van BLINK voelt zelfs dit oude liedje nieuw en opwindend.

Ik zal eerlijk zijn: ik heb vreselijk in de rats gezeten. Nadat in zes maanden tijd vier van mijn aanvragen voor een onderzoeksbeurs waren afgewezen, was ik ervan overtuigd dat mijn carrière op een dood punt was aangekomen – misschien zelfs wel voorbij was. Elke keer dat Trevor me bij zich riep in zijn kantoor, kreeg ik hartkloppingen en klamme handen, ervan overtuigd dat hij zou gaan zeggen

dat mijn jaarcontract niet verlengd zou worden. De afgelopen jaren, sinds ik ben gepromoveerd, zijn niet bepaald een pretje geweest.

Maar die tijd is nu voorbij. Op contractbasis werken voor NASA is een enorme carrièrekans. Ik ben immers verkozen, na een meedogenloze selectieprocedure, boven goudhaantjes als Josh Martin, Hank Malik en zelfs Jan Vanderberg, die afgrijselijke gozer die continu mijn onderzoek zit af te kraken alsof het een olympische sport is. Ik heb de nodige tegenslagen gekend, tegenslagen in overvloed, maar na een bijna twintig jaar durende obsessie met het brein ben ik nu leidinggevend neurowetenschapper bij BLINK. Ik ga uitrusting ontwerpen voor astronáúten, uitrusting die ze gaan gebruiken in de rúimte. Dit is mijn manier om aan Trevors klamme, seksistische greep te ontkomen. Dit is wat me een langetermijncontract en mijn eigen laboratorium met mijn eigen onderzoekslijn gaat opleveren. Dit is het keerpunt in mijn beroepsleven – wat, heel eerlijk gezegd, het enige soort leven is dat ik de moeite waard vind.

Een paar dagen lang verkeer ik in verrukking. In vervoering. In verrukkelijke vervoering.

Dan, op maandagmiddag om 16.33 uur, pingelt mijn e-mail: een bericht van NASA. Ik lees de naam van degene die samen met mij leiding gaat geven aan BLINK, en van het ene op het andere moment ben ik bovengenoemde dingen allemaal niet meer.

‘Levi Ward, zegt die naam je nog iets?’

‘*Brennt da etwas* – eh?’ Mareikes stem aan de andere kant van de lijn klinkt ongearticuleerd en slaperig, gedempt door de slechte ontvangst en de internationale verbinding. ‘Bee? Ben jij dat? Hoe laat is het?’

‘Kwart over acht in Maryland en...’ Ik reken vlug het tijdsverschil uit. Een paar weken geleden was Reike nog in Tadzjikistan, maar inmiddels zit ze in... Portugal, misschien? ‘Twee uur ’s nachts bij jou.’

Reike gromt, kreunt, steunt en maakt een hele reeks andere geluiden die ik maar al te goed ken, aangezien ik gedurende de eerste

twintig jaar van ons leven een kamer met haar heb gedeeld. Ik leun achterover op mijn bank en wacht rustig af tot ze vraagt: ‘Wie is er dood?’

‘Er is niemand dood. Nou ja, er is vast wel iemand dood, maar niet iemand die wij kennen. Lag je echt te slapen? Ben je ziek? Moet ik naar je toe vliegen?’ Ik ben oprecht bezorgd omdat mijn zus niet aan het stappen is, of poedelnaakt aan het zwemmen in de Middellandse Zee, of aan het ronddartelen op een bijeenkomst van heksen die hun uitvalsbasis hebben in de bossen van het Iberisch Schiereiland. ’s Nachts slapen is hoogst ongebruikelijk voor haar.

‘Nee, hoor. Ik zit weer eens zonder geld.’ Ze gaapt. ‘Ik geef tegenwoordig overdag privéles aan rijke, verwende Portugese jongetjes, tot ik genoeg heb verdiend om naar Noorwegen te vliegen.’

Ik weet wel beter dan te vragen: *Waarom Noorwegen?*, want Reike zou simpelweg antwoorden: *Waarom niet?* In plaats daarvan kies ik voor: ‘Moet ik je wat geld sturen?’ Ik zit niet bepaald goed in de slappe was, vooral niet na het dagenlang (prematuur, zo blijkt nu) feestvieren dat ik heb gedaan, maar ik zou wel een paar dollar kunnen missen als ik geen gekke dingen doe. En niet eet. Een paar dagen lang.

‘Nee hoor, de ouders van die ettertjes betalen goed. Jemig, Bee, zo’n jochie van twaalf probeerde gisteren aan mijn borsten te zitten.’

‘Gadver. Wat heb je gedaan?’

‘Tegen hem gezegd dat ik zijn vingers eraf hak, natuurlijk. Hoe dan ook – waaraan dank ik het genoeg om zo wreed gewekt te worden?’

‘Het spijt me.’

‘Welnee, het spijt je helemaal niet.’

Ik glimlach. ‘Nee, klopt.’ Wat heeft het voor zin om honderd procent van je DNA met iemand te delen als je diegene niet kunt wakker maken voor een urgent gesprek? ‘Weet je nog dat ik het heb gehad over dat onderzoeksproject? BLINK?’

‘Dat project waar je leiding aan gaat geven? NASA? Waar je je

supersonische hersenwetenschap gaat gebruiken om van die supersonische helmen te bouwen om te zorgen dat supersonische astronauten het beter doen in de ruimte?’

‘Ja. Zo iets. Maar nu blijkt dat ik niet zo zeer zelf leiding ga geven, ik ga gezamenlijk leiding geven. De financiering komt van NIH en NASA. Die raakten verward in een wedstrijdje verplassen over de vraag wie van hen de leiding moest krijgen, en uiteindelijk hebben ze gekozen voor twee leiders.’ In mijn ooghoek zie ik een oranje flits – Finneas die op de vensterbank van mijn keukenraam rondhangt. Ik laat hem binnen en kroel hem een paar keer op zijn kop. Hij miauwt liefdevol en likt aan mijn hand. ‘Levi Ward, zegt die naam je nog iets?’

‘Is dat een of andere gozer met wie ik iets heb gehad en die me nu probeert te bereiken omdat hij gonorrhoe heeft?’

‘Huh? Nee. Het is iemand die ik heb leren kennen tijdens mijn promotietraject.’ Ik doe het kastje open waar ik de Whiskas bewaar. ‘Hij ging promoveren in engineering in mijn laboratorium en hij zat in zijn vijfde jaar toen ik begon...’

‘De Wardlul!’

‘Jep, die!’

‘Nu weet ik het weer! Was hij niet, zeg maar... sexy? Lang? Gespied?’

Ik onderdruk een glimlach terwijl ik eten in Finneas’ bakje strooi. ‘Ik weet niet zo goed wat ik ervan moet vinden dat het feit dat hij één meter drieënnegentig was het enige is wat jij je nog kunt herinneren van mijn promotie-aartsvijand.’ Dat zou ondenkbaar zijn geweest voor de zussen van doctor Marie Curie, vermaard natuurkundige Bronisława Dłuska en onderwijsactiviste Helena Szalayowa. Tenzij het net zulke dorstige deernes waren als Reike – in dat geval was het beslist niet ondenkbaar geweest.

‘En gespied. Je zou gewoon trots moeten zijn op mijn olifantengeheugen.’

‘Dat ben ik ook. Hoe dan ook, ik heb te horen gekregen welke

wetenschapper van NASA de co-leider van mijn project gaat worden, en...'

'Dat meen je niet.' Reike is kennelijk rechtop gaan zitten. Haar stem is ineens kristalhelder. 'Dat méén je niet.'

'Dat meen ik wel.' Ik luister naar het maniakale, opgewekte geschater van mijn zus terwijl ik het lege zakje weggooi. 'Je zou op zijn minst kunnen veinzen dat je hier niet intens van geniet, weet je.'

'Absoluut, dat zou kunnen. Maar ga ik dat ook doen?'

'Kennelijk niet.'

'Heb je gehuild toen je erachter kwam?'

'Nee.'

'Heb je met je hoofd op je bureaublad gebonkt?'

'Nee.'

'Niet liegen. Heb je een bult op je voorhoofd?'

'Misschien een kleintje.'

'O, Bee. Bedankt dat je me wakker hebt gebeld om dit geweldige nieuwtje met me te delen. Is de Wardlul niet die gozer die zei dat je oerlelijk was?'

Dat heeft hij nooit gezegd, althans, niet in die bewoordingen, maar ik moet zo hard lachen dat Finneas me een verschrikte blik toewerpt. 'Niet te geloven dat je dát nog weet.'

'Hé, ik vond het echt een rotopmerking. Je bent retesexy.'

'Dat zeg je alleen maar omdat ik er exact hetzelfde uitzie als jij.'

'Joh! Dat was me nou nog nooit opgevallen.'

Het is sowieso niet helemaal waar. Oké, Reike en ik zijn allebei klein en tenger. We hebben dezelfde symmetrische gelaatstrekken en blauwe ogen, hetzelfde steile, donkere haar. Maar met onze achtentwintig jaar zijn we het *Parent Trap*-stadium allang voorbij en zal niemand meer moeite hebben om ons uit elkaar te houden. Niet nu mijn haar in de afgelopen tien jaar verschillende pasteltinten heeft gehad, of met mijn liefde voor piercings en de incidentele tatoeage. Reike, met haar treklust en haar artistieke neigingen, is de ware vrije geest van de familie, maar ze is nog te beroerd om de

bijbehorende fashionstatements te maken. Dus op dat gebied moet ik, de zogenaamd saaie wetenschapper, bijspringen.

‘Maar was hij dat? Degene die me indirect heeft beledigd?’

‘Jep. Levi Ward. De enige echte.’

Ik schenk water in een bakje voor Finneas. Dat is niet precís hoe het is gegaan. Levi heeft me nooit expliciet beledigd. Maar impliciet...

In het tweede semester van mijn promotietraject moest ik mijn eerste academische voordracht geven, en dat nam ik heel serieus. Ik had de hele presentatie uit mijn hoofd geleerd, de PowerPoint zes keer helemaal opnieuw gemaakt en ik had zelfs lopen stressen over de perfecte outfit. Uiteindelijk had ik me leuker aangekleed dan normaal, en Annie, mijn beste vriendin in het promotietraject, had het goedbedoelde maar onfortuinlijke idee opgevat om Levi te strikken om me een complimentje te maken.

‘Vind je niet dat Bee er vandaag extra knap uitziet?’

Het was waarschijnlijk het enige gespreksonderwerp dat ze kon bedenken. Annie had het er namelijk alsmaar over dat hij zo mysterieus knap was, met zijn donkere haar, zijn brede schouders en zijn interessante, ongewone gezicht, en dat ze zou willen dat hij zou ophouden met zo afstandelijk doen en haar mee uit zou vragen. Alleen leek Levi niet zo geïnteresseerd in een gesprekje. Hij nam me aandachtig op, met die doordringende groene ogen van hem. Hij staaarde me een paar ogenblikken van top tot teen aan. En toen zei hij...

Niets. Helemaal niets.

Hij trok alleen een ‘ontdaan gezicht’, zoals Tim, mijn ex-verloofde, het achteraf zou noemen, en liep het lab uit met een houterig knikje en nul complimenten – niet eens een gekunsteld, geveinsd complimentje. Daarna deden de promotiewandelgangen – de ultieme roddelbeerput – hun werk en ging het verhaal een eigen leven leiden. Studenten zeiden dat hij mijn jurk had ondergekotst, dat hij me op zijn knieën had gesmeekt om een papieren zak over mijn